



Pyöreän pöydän keskustelu häirinnästä  
ja hyväksikäytöstä lasten ja nuorten  
harrastustoiminnassa  
Lapsiasiavaltuutettu  
Säätytalo 25.4.2019

# Järjestötoiminnan kansallinen ohjaus

Satu Heikkinen  
Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto  
Liikunnan vastuualue

# Häirintä ja kaltoinkohtelu liikunnassa ja urheilussa

- SUEK/Hentunen  
selvitykset jalkapallon ja jääkiekon maajoukkuetoiminnasta sekä tenniksen kansainvälisellä tasolla kilpailleille urheilijoille
  - Poliisiamk/ Turpeinen:  
Poliisin tietoon tulleet seksuaalirikokset liikunnassa ja urheilussa 2016-2017
  - Kokkonen/JYU:  
Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä liikunnan ja urheilun parissa (VLN 2012)
  - Junkala, Lallukka:  
Yhteiset kentät? SM:n julkaisuja (2012)
- Ei tutkittua tietoa seksuaalisen häirinnän laajuudesta liikunnassa ja urheilussa Suomessa.
  - Liikunnassa ja urheilussa, niin harraste- ja kilpa-urheilussa kuin organisoimattomassa liikunnassa esiintyy sekä seksuaalista että sukupuoleen perustuvaa häirintää.
  - Karkeistus: Häiritsijät ovat aikuisia miehiä, joista suurin osa toimii valmentajana. Seksuaalista häirintää kokeneet ovat alaikäisiä tyttöjä/naisia.

# Tavoitteet

## Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta 2015-2019

OKM:n asettama, eri hallinnonalojen ja urheilun toimijoiden välinen koordinaatio- ja yhteistyöelin. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää urheilun eettisyyttä ja siihen liittyvien kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa.

## Harrastamisen strategia

- Kannanotto: Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta haastaa liikunta- ja urheilusektorin ottamaan käyttöön ja kehittämään toimia ongelman tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi. Kaikkien liikunta- ja urheilutoiminnassa mukana olevien aikuisten vastuulla on noudattaa Suomen lainsäädäntöä, kunnioittaa YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta ja luoda jokaiselle lapselle ja nuorelle turvallinen liikuntatoimintakulttuuri.
  - Rikostaustan selvitys osaksi vapaaehtoisten rekrytointiprosessia
  - Ilmoitusten vieminen AINA eteenpäin
  - Tietoisuuden lisääminen ja koulutukseen panostaminen
  - Ehkäisevän ja kuuntelevan ilmapiirin luominen
  - Selkeät toimintaohjeet puuttumiseen
- Harrastustoimijoille ohjeistus kiusaamisen, epäasiallisen kohtelun ja syrjinnän tunnistamiseksi ja puuttumiseksi.

# Normiperusta

- **Liikuntalaki**
  - **Nuorisolaki**
  - Tasa-arvolaki
  - Yhdenvertaisuuslaki
  - Rikoslaki
  - YK:n lasten oikeuksien sopimus
  - Lanzaroten sopimus
  - Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä
  - Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä
- Lähtökohtana mm. tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ja tavoitteena edistää mm. lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä.
  - Nuorisolain 17 § - 18 §, Liikuntalain 10 § ja 12 § määrittelevät järjestön valtionapukelpoisuuden ja avustuksen määrän harkinnan periaatteet.
  - Urheilujärjestöjen luomat periaatteet: OK/Reilu Peli

# Toimet liikuntasektorilla

- Yleisavustukset
  - Hankkeet
  - Tutkimus
- Liikuntaa edistävien järjestöjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu valtionavustuksen edellytyksenä
    - Työkaluna häirinnän ja kaltoinkohtelun ehkäisyyn, puuttumiseen ja seurantaan
  - Suunnittelun ja seurannan kehittäminen 2019 ->
  - Toimintaohjeiden kehittäminen ja järjestöjen kouluttaminen yhteistyössä OK:n ja SUEK:n kanssa
  - Erityisavustukset liikunnan yhdenvertaisuuteen
    - Et ole yksin –palvelu; <https://etoleyksin.fi/>
  - Tutkimustiedon lisääminen
    - PRACT

# Esimerkkejä nuorisectorilla avustetuista hankkeista

## Ihmisoikeusliitto:

- <https://ihmisoikeusliitto.fi/miten-puuttua-syrjintaan-ja-hairintaan-nuorisotyossa/>

## Aseman lapset:

- <http://www.asemanlapset.fi/fi/toimintamuotomme/k-0-kiusaamiseen-puuttuva-hanke>

## Allianssi:

- <https://www.alli.fi/uutiset/keinoja-seksuaalisen-hairinnan-ehkaisemiseen-nuorisotoiminnassa>

# Eurooppalainen yhteistyö

- Euroopan neuvosto

Start to talk

- <https://www.coe.int/fi/web/human-rights-channel/stop-child-sexual-abuse-in-sport>

Expert Conference on Sexual Violence against Women and Children in Sports, Helsinki 29.-30.4.2019

- Euroopan Unioni

Urheilun hyvän hallinnon asiantuntijaryhmän suositukset lasten suojelusta ja lasten oikeuksista urheilussa (2016)

Suomen puheenjohtajuuskaudella neuvoston päätelmät (2019)



**OPETUS- JA  
KULTTUURI-  
MINISTERIÖ**

UNDERVISNINGS-  
OCH KULTUR-  
MINISTERIET

MINISTRY OF  
EDUCATION  
AND CULTURE